

I.

Kirchliches Verordnungs-Blatt

für die

Lavanter Diöcese.

-
- Inhalt:**
- I. Anordnung in Betreff der Kostenbestreitung bei der Verwaltung des Pfründen- und Kirchen-Vermögens.
 - II. Zeitbestimmung der Pfarrkursprüfung im Jahre 1861.
 - III. Theologische Fragen für das Jahr 1861.
 - IV. Abholung der heil. Oehle am Gründonnerstage.
 - V. Den Directorien-Bedarf und Seelenstands-Ausweis für das Jahr 1862 belangende Anordnung.
-

I.

Die am 1. November 1859 in Folge des Artikels XXX des Konkordates vom Ordinariate übernommene Verwaltung des Diözesan-Pfründen- und Kirchen-Vermögens erfordert selbstverständlich in der Ordinariats-Kanzlei mehrere Individuen, welche theils besoldet, theils remunerirt werden müssen. Dazu kommen noch verschiedene andere Regie-Auslagen.

Diese Verwaltungskosten sollen mittels einer Umlage auf das gesammte Kirchen-Vermögen der Diöcese gedeckt werden.

Weil sich aber gegenwärtig noch wegen Mangel an Erfahrung über den ganzen Umfang der Geschäfte die Kosten nicht ganz sicher berechnen lassen, und auch der Vermögens-Stand der verschiedenen Kirchen nicht genau bekannt ist, indem noch nicht alle Kirchenrechnungen vom Jahre 1859 vorliegen, so wird diese Umlage mit Genehmigung des hohen k. k. Ministeriums für Kultus und Unterricht vom 27. Dezember 1860 Z. 17973 provisorisch dahin festgesetzt, daß eine jede Kirche 1 Prozent von ihrer Bruto-Einnahme zur Bestreitung der Verwaltungskosten beizutragen hat, jedoch in der Art, daß keine Kirche mehr als 10 fl. Dest. Währ., und keine Kirche weniger als 50 Nkr. beisteuern solle.

Ueber die für das Verwaltungsjahr 1859 gelegten und bereits erledigten Kirchenrechnungen werden die Herren Dechante spezielle Ausweise über die Bruto-Einnahme und die Beitrags-Tangenten der einzelnen Kirchen zur allfogleichen Einbringung derselben erhalten.

Für die Zukunft wird aber einer jeden Kirchenrechnungs-Erledigung sogleich der zu leistende Beitrag angemerkt, welcher ungefäumt an das vorgesezte Dekanalamt zur weitem Abfuhr zu übergeben ist. Die k. B. Dekanalämter haben die Gesamt-Summe der eingegangenen Beiträge unverzüglich an das Ordinariat abzuführen.

Die geleisteten Beiträge sind in der nächstjährigen Kirchenrechnung in Ausgabe zu stellen.

II.

Im Laufe des Jahres 1861 wird die Pfarrkonkursprüfung am 14., 15. und 16. Mai; dann am 17., 18. und 19. September nach den Bestimmungen der Ordinariats-Berordnung vom 30. Mai 1850 Nr. 926 am bischöflichen Sitze zu Marburg schriftlich und mündlich abgehalten werden.

III.

Unter Hinweisung auf die Vorschriften der Lavanter Ordinariats-Kurrenten vom 20. November 1844 Nr. 1901, und die nachträglichen Bestimmungen vom 3. März 1852 Nr. 380, werden für das Jahr 1861 nachstehende theologischen Fragen zur Beantwortung gegeben:

1. In quo consistit moralitas, seu bonitas aut malitia actionum humanarum? Quae sunt principia moralitatis?

2. Welche Grundsätze hat sich der Priester als solcher bei Verfassung seines Testaments gegenwärtig zu halten?

3. Kaj je namen v Lavantinski škofiji navadnega predvelikonočnega izpraševanja? Kako je to izpraševanje opraviti, in katerih pogreškov se je varvati, da se namen izpraševanja lepo doseže.

4. Eine eindringliche Ermahnung an zwei Eheleute die sich trennen wollen, ist in deutscher oder slovenischer Sprache abzufassen.

IV.

Das Abholen der heil. Dehle hat wie im vorigen Jahre auch heuer am Gründonnerstage in Unserer Ordinariats-Kanzlei allhier zu geschehen, und zu diesem Behufe die Reinigung der betreffenden heil. Dehlgefäße gehörig besorgt zu werden.

V.

Der Directorien-Bedarf für das Jahr 1862 ist bis Ende Juli l. S. anher anzuzeigen, und zugleich der Ausweis über die Seelen-Anzahl der unterstehenden Kuratstationen in Vorlage zu bringen.

J. B. Lavanter Ordinariat zu Marburg am 9. Jänner 1861.

Anton Martin,

Fürst-Bischof.

Anton Martin,

po milosti božji Lavantinski škof,

vse svoje vërne ovëice lepo pozdravim, in Vam vse dobro iz vsega
serca željim.

Kedar so svoje dni ljudem hudi, nevarni çasi žugali, so v starem zakoni preroki, in v novem viši pastirji svojemu ljudstvu očitne molitve in sveti post napovedali, naj bi potolažili jezo božjo in odvernili zaslužene šibe. V joku so na ves glas služavniki božji izdihovali in klicali v milost božjo, rekoč: „Zanesi, o Gospod, zanesi svojemu ljudstvu, in ne daj svoje lastine zasramovati, de bi neverniki krez nas gospodarili, rekoč; Kde je njih Bog? In dober Bog se je usmilil svojega ljudstva, če se je prav spokorilo in iz vsega serca k Bogu povernilo, ker je dobrotljiv in milostljiv, poterpežljiv in velikega usmilenja, kakor Bog sam govori: „Spreoberniti se k meni iz vsega svojega serca, z postom, jokam in žalovanjem, in povernite se k Gospodu svojemu Bogu. Glejte, jaz vam bom dal žita in vina, in bote nasiteni, in vas ne bom dajal nevěrnikom v zasramovanje.“ (Joel 2, 12.)

Kdo izmed nas, Preljubi moji, plaho ne çaka in trepetaje ne praša, rekoč: Kaj bo neki iz vsega tega hudega vremena, ktero se nam pripravlja od jutra in večera, kterega nam sovražni hudourniki tudi med nami napovedujejo. Prekucije krog nas vrejejo, in tudi med nami se glasijo sovražne moçi, ter nam žugajo ljubi mir podreti. Velike vojske se na nogah, pripravlene se kervavo sekati, in podpihovavcov je brez števila veliko, kateri jih dražijo. Resnično v silni nevaršini smo, če nas vsegamogočni Bog sovražnikov naših vunajnih

kakor domačih ovarval ne bo. Pa kako nas hoče dober Bog varvati, dokler ljudje sami nočejo. Sveta vëra med nami umira, keršanska ljubezn peša, ni pravega zaupanja med nami, ker ni prave zvestobe ne pravice; goljfije, kervavih bojev in morije pa toliko tudi po naših krajih, kakor čujemo in beremo, de se Bogu usmili! Kako hoče Bog z nami biti, dokler nočemo mi z Bogam v miru živeti, ter ga ne ljubimo pa tudi žaliti ne bojimo. Nedolžno prelita kerv, ktiro tolikokrat černa zemlja pije, vroče solze, ktire se zadel storjene krivice vbogim po lici takajo, vpijejo iz zemlje v nebo za maševanje. Resnično se nam dopolnuje, kar sveto pismo pravi: „Greh ljudstvo nesrečno stori.“

Povzdignem torej spet svoj glas, jaz vaš škof in viši pastir, in se za toliko bolj čerstvo kakor trobenta božja oglasim, za kolikor hudobnejši ljudi prihajajo, in za kolikor hujši časi se nam kažejo, ter kličem v imeni naše svete cerkve, rekoč: Ovčice Jezusove, pa tudi moje ovčice! sveti postni čas je spet došel, prišli so dnevi pokore, de svoje krivice in pregrehe prav spoznamo, poravnamo, kar je krivnega, se v resnici poboljšamo, svete zakramente vredno prejmemo, in za svoje, pa tudi za grehe svojih domačih ljudi z postam, z molitvijo in milošnjo po svoji moči zadostujemo. „Kdo vë, če se usmileni Bog zopet k nam ne oberne, in nam ne prizanese, ter nam svoj blagoslov (žegen) podeli.“ (Joel. 2, 14.) Kličite z trobento iz Siona, napovejte post, zberite ljudstvo, očistite zberaljše, zberite stare, pripeljite otroke; naj gre ženin iz svojega hrama, in nevesta iz svoje postelje. Tedaj se bode Bog za svojo deželo vnel, bo prizanesil svojemu ljudstvu.“ Tako nas opomina sv. Duh po svojem preroku Joelu; in ta beseda velja posebno za naše čase, in za svete postne dni.

Vi veste, Preljubi verni kristjani, kako po materno sveta katolška cerkev za nas skerbí, naj bi v pokori ne opešali, ter nam pri vsakej priložnosti mnogih odpustkov ponuja, naj bi se jih skerbno vdeležili in poplašali zaslužene kazni, dokler smo še na poti iz častnosti v neskončno večnost. Pride noč, in ne bo mogoče več pokore delati. Dobra, usmilena mati nam pa tudi sveti post polajša, de bi se ga ne vstrašili, in saj to betvice, to trohico posta zvesto dopol-

1885
nili, ki ni senca tistega posta, kteriga so v starih časih věrni kristjani deržali. Tenko torej poslušajte, kakšni post se vam za to leto 1861 v imeni svete katolške cerkve naroči, in kako se imate v duhi in v resnici prav postiti, de bode Bogu h časti in našem dušam v izveličanje.

I. Vsi věrni Lavantiske škofije se imajo mesenih jedil zderžati:

1. Vsaki petek celega leta;
2. Vsako kvaterno sredo (petek) in saboto;
3. Na pepelnico in tri posledne dni velikega tedna;
4. Na sveto bilo (v saboto) pred binkoštni alj duhovim, v sredo pred velikoj Gospodnici alj vnebovzetjem Marije, v čertek pred vsemi Svetci, v saboto pred Mario devicoj čistega spočetja v adventi, in pa v tork pred božičem alj rojstvom Jezusovim.

II. Vse druge postne dni (tudi o sabotah razun kvaternih in pa kerstnih sabot) se dovolji mesenih jedil vživati, če kdo v imeni božjem hoče; ima pa vsaki taki den tri Očenase in tri češena si Marija, in pa edno apostolsko věro moliti v čast terplenja Kristusovega.

1. Molitev za mesojejo se naj opravi, če mogoče, na glas v družbi domačih prav pobožno in pa v duhi pokore. Kdor v takih postnih dnevih meso jē, naj tudi po svojem premoženji vbogaime daja.
2. Ribe in meso ob enem obedi iz gole sladnosti take postne dni zavžizati je prepovedano.
3. O teh oprostenih postnih dnevih (v kterih se mesojeja dovolji) se le pri enem obedi smē meso jesti, za večerjo pa le mesena juha (župa) vživati z drugmi postnimi jēdmi. Vbogi ljudje naj za večerjo brez greha povžijejo, kar jim je pri obedi o poldnē mesa ostalo.

4. Bolnikom mesene jedila za nekoliko časa dovoljiti imajo domači dušni pastirji in spovedniki oblast, posebno kedar zdravnik svetuje alj naroči. Tudi takim, kateri služijo alj delajo pri takih ljudéh, ki niso naše svete vére, naj duhovniki post zderžanja mesa preložijo in v kako drugo dobro delo premenijo, kakor tudi popotnikom v ptuje kraje. Bolehni ljudjé, katerim telesna slabost celo ne dopustí postno vživati, naj si to oprost, prepovedane dni meso jesti, po svojih dušnih pastirjih od škofa izprosijo. Kdor to oprost alj dovoljbo ima, se mesenih jedil poslužiti, si je pa saj pritergati take terdno zapovedane postne dni dolžen, kolikor mu starost, betežnost (bolehnost) alj pa kaki drugi pravičen uzrok dopustí.

III. Vsi verni se imajo terdno postiti, to je v živeži si pritergati, in se na den le enkrat nasiti:

1. Vsaki den štiridesetdanskega posta (korizme) razun nedelj.
2. Vsako kvaterno sredo, petek in saboto.
3. V adventi vsako sredo in petek (namesti postov pred prazniki svetih apostolov, ktere so svoje dni imeli).
4. V saboto pred binkoštni (duhovim), v petek pred sv. Petrom in Pavlom, v sredo pred veliko Gospodnicoj, v čertetek pred vsimi Svetci, v saboto pred Marijoj devicoj v adventi, in pa v tork pred božičem. Niso dolžni se ojestro postiti: bolniki, težkočne žene in ki otroke na persih imajo, ne otroci in stari ljudjé, ne delavci alj težaki pri posebno težkem deli. Kdor si ne more celo — naj si po svoji zmožnosti saj enokoliko priterga, in po besedah sv. Avguštna jokaje jè, ter žaluje, da se popolnoma postiti ne zamore.

Preljube duše Kristusove! pomnite dobro in ne pozabite, de sedajni časi, toliko nevarni in žalostni, niso dnevi veseljevanja, temveč žalovanja, niso časi pijanosti in razsajanja, ampak pohlevne, resnične pokore. „Povém vam, veli Kristus, če se ne spokorite, bote vsi konec vzeli.“ (Luk. 13, 3.) „In če kdo cerkve ne poslušá, naj ti bo kakor nevěrník in očitni grešnik.“ (Mat. 18, 17.)

Pa še eno besedo Vam imam povedati, keršanski moške in gospodarje, ne toliko kakti Vaš škof temuč kakor Vaš stari prijatelj, ki sim si z Vami veliko dobrega, pa tudi hudega skusil, ter se bojim, de bi si sami hujšega na glavo nakopali, če prav modro ne ravnamo z to pravico, katero smo 20. oktobra (kozaperska) preteklega leta prijeli. Vi hišni očetje in gospodarje veste, de so nam svitli cesar Franc Jožef I. privoljili in vkazali, naj si svoje srenjske naprejpostavljene (predstojnike), odbornike, svetvavce in župane sami izberemo, kateri bojo v prihodno naša prva domača gosposka, ter bojo skerbeli v naši soseski za pravico in mir, za premoženje in poštenje svoje srenje (gmajne). Izmed njih se bojo poslali svetvavci v deželni zbor celega v glavno mesto naše dežele, pa tudi v državni zbor celega cesarstava. Veliko pravico bodo imeli za nas govoriti, svetvati in za naše pravice poskušati se. Kakor si bote z njimi postlali, tako bote ležali. Gledajte dobro, de se ne bote vkanili alj goljufali.

Prosim Vas torej v imeni Vaše in naše blagosti in sreče, ne deržite nemarno križom svojih rok, in ne pustite, de bi Vam drugi posteljali, malopridni, širokoustni ljudje po svoji spačeni volji Vaše prejpostavljene izberali. Ne bodite zaspani za svojo srečo alj nesrečo, ampak odprite oči, ogledajte se dobro in pomislite, kogar bote izvoljili, po tem pa krepko pristopite, in si izvoljite moške po volji božji, modre in pravične, serčne in resnične, ki bojo pravi, skerbni očetje Vaše soseske. Pa to vam povem, de ne izberajte jih po njihovih sladkih obljubah; zakaj kdor preveliko obljubi, malo dopolni. Izberite si svoje moške po njihovih dosedajnih delih, kako so se med Vami dosedaj nosili in dobrega storili. Tukaj beseda Kristusova velja: „Iz njih sadu (iz njihovih del) jih bote spoznali.“ (Mat. 7, 20.) — Še enkrat Vam rečem: voljite modro, izvoljite dobro; kakor si bote sami postlali, bote ležali.

Hočete prave moške v svojo srensko gosposko izvoljiti, morate v gnadi božji biti; zakaj dobra gosposka je velik božji dar, slaba pa šiba. Prosite svetega Duha, naj Vas razsvetli in Vam pokaže, ktire je izvoljil zmed srede Vas, kajti le on vsih serca pozna. Bote modre, skerbne srenjske moške imeli, bote hišo

našega Avstrijskega cesarstva na skalo pozidali, in ne bomo se nobene nesreče bali, neti na vojski, neti domá. Bog nam hoče srečo dati, in spet bomo veselo in mirno živali, in pa Bogu lepo služili; kar nam ljubi Bog daj!

„Sicer pa, bratje, veselite se, bodite popolni, opominjajte se, bodite ene misli, imejte mir, in Bog miru in ljubezni bo z Vami. — Gnada Gospoda našega Jezusa Kristusa, in ljubezn božja, pa deležnost svetiga Duha bodi z Vami vsemi!“ (II. Kor. 13, 11 — 13.) Amen.

V Marburgi prvo predpelnično nedelo 1861.

Anton Martin,
Lavantinski škof.